

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЦЯ СПІЛКЛ. — РЕДАГУЄ: ПРОФ. П. КАРМАНСЬКИЙ.

“ПРАЦЯ”

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 10\$000, піврічно 5\$000

Для Північної Америки 2\$500 дол.

Для Канади 2\$500 дол.

Для Аргентини 6 пезів.

Принймається оголошення по ціні

200 ре. від одного рядка 8 см.

довгий одноразово або його місце.

PRACIA

Jornal semanal para os Ukraïnios no Brazil.

Publicação semanal em português ás Quinze

Prudentópolis — Paraná.

Ми Українці до скопу
В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гімн ам. Укр.

Ляхи арештували Митрополита А. Шептицького.

ВАРШАВА, 25. СЕРПНЯ (У. Р.) — З Львова доносять, що митрополита Шептицького арештовано на границі Польщі і Чехословаччини, забороняючи йому повороту до цього краю, якщо він не погодиться покласти границі своїй протипольській агітації.“ Повезли його до Познані.

Таке говорить телеграма.

Чи ж би справді розбишацтво польського «католицького» уряду дійшло до такого божевілля? Ажте наш Митрополит їхав з документами від Папи і з дозволом на візд від полької амбасаді!

А «Люд» недавно викрикував, чому Митрополит не вертається пильнувати свого духовного стада!

На збори!

В неділю двя 9. ц. м. по Службі Божій в Прудентополі під церквою відбудуться збори, щоб заняти становище до справи увязненого Ляхами Митрополита А. Шептицького.

Прибувайте усі, щоб наш протест випав достойно!

Всі оселі взивається, щоб не гайно скликали такіж збори і вислали протестаційні телеграми на

бо не хотіла в часі, коли щойно ішли торги з Европою за Галичину, зраджувати перед світом, що вона займе місце деспотичної царської Росії. Підла, рафінована лядська деспотія була обережніша: вона тільки увязнила свою жертву, обставила її своїми збірами і штиками львівської голоти, відрізала її від світа, заборонила рухнутися з домівки, відтяла доступ до неї цілому українському народови, поховала її живцем і зробила для краю і народу мертвою.

на манівці, бо загрсжували лядські деспоти, що дадуть нашій церкві пастирів, які поведуть нарід до їхніх стіп з рабською чолобитнею. Знав, що лядські гієни в ксьондзівських сутаннах хотіли жертву тільки заманити, бо иншим робом не могли її поставити під свій інквізиційний суд. А всеж таки поїхав.

Поїхав і зараз на границі Содоми озброєний в паспорти, в папські поручення, у віза лядської амбасаді, попав під лядські багнети і в лядську тюрму монастира в Познаню, в цему Познаню, що ще пять літ тому назад уходило в очах світа за лядську Кальварію під владою Прусаків. Хорий, постарілий, прибитий на душі горем свого мученого народу, попав в лабети лядської інквізиції.

Найбільший католицький Мученик сучасности, герой, перед яким схилилися голови католицького і цивілізованого світа по оба боки рівника, по цей і той бік океану, пастир, якого ціла християнська церква буде колись виставляти як свою гордість, — в руках інквізиторів «католицької» держави, яка зачала своє існування президентурою Каковського, архієпископа Варшави і тепер кардинала Іх Святости! Чи не глум долі? Чи не плюєнне в лице цілому католи-

ким серцем зробила наймогутнішу в Европі дваццятого віку деспотію і самоволю нашим жандармом і катом — на саме її слово, що нам буде дана воля і опіка закону. Чи тим панам, що 14. марта підписували наш присуд смерти, не здригнеться серце на вид нового злочину? чи їх лице не почервоніє з сорому, яким за них палитиме історія їхніх нащадків?

Ще один доказ лядської справедливости і розуміння, як виглядає міжнародне право! Митрополит який до соромного акту з 14. марта не був польським горожаном, арештований за свою працю на користь свого народу польськими посіпаками — тими, що так побиваються за наше щасте, за нашу культуру!

Ще один поличник тим, що погоджуються на польський канчук і простягають руку до Варшави! А між ними є й головний доцільник Митрополита канонік Войнаровський! Та видно, наша шкура надто тверда, коли цілі віки лядського канчука не навчили нас нічого. Може цей останній удар канчука протверезить львівських угодовців. Бо воістину міра злочинів розпутаного лядського тура переходить всі можливі границі.

Соромно впав престіл російського деспота і його вязень з три-

Прибувайте усі, щоб наш протест випав достойно!

Всі оселі взивається, щоб негайно скликали такіж збори і вислали протестаційні телеграми на адресу: Eminensia Secretario do Estado Gasparri — Roma — Vaticano (Italia) — і на адресу Папського Нунція в Ріо.

Збори по змозі відбувати під голим небом біля церкви.

Про відбуті збори сповістити «Працю».

Справа дуже важна і ніодна оселя не сміє відтягнутися від акції!

За Директорію У. С. в Б.

II. Карманський.

Слідами царської деспотичної Росії.

Першою жертвою, яку проковтнула в Галичині ненаситна царська Росія, був наш Митрополит Андрій Шептицький. Він стояв на заваді царським посіпакам, що хотіли український нарід за одним махом зачарувати в «істинно-русскій» і царські жандарми виволікли його з св. Юра і погналися з жертвою в Київ, а звідси все далі, аж поки не зачинили його в монастирі в Красноярску на Сибірі, як того останнього кошового Січи Кальнишевського.

Та минули три роки божевілля деспотичної Росії, дихнув весняний вітерець 1917 р., який розкував російського і українського раба — і Митрополит вийшов на волю як триумфатор. Україна і Росія похилили перед його маєстатом голови, він вертався ріжними краями західної Європи, щоб всім народам свідчити перемогу правди над брехнею і насильством, щоб усім народам сказата грімко: Україна є! її не задавить ніякими тюрмами!

Минулося з тої пори усього кільканайцять місяців і лядська деспотія, що заняла місце деспотії царської, увязнила мученика у Львові знову. Тим разом ся деспотія не вивезла своєї жертви з Галичини,

камні лівівської гололи, відрізала її від світа, заборонила рухнутися з домівки, відтяла доступ до неї цілому українському народови, поховала її живцем і зробила для краю і народу мертвою.

І жертва, хоча чи все таки свому народови служити, присвятити йому і його справі свої сили, вихопилася з кігтів гончих лядських собак — виїхала підступом за межі нової тюрми народів. Повтартяти це, що усім відеме, про працю Митрополита на протязі трьох років для рідної справи в цілій Європі, Півн. і Півд. Америці — булоб зайвим. Взяв вигнанчий костур скитальця в руки, їхав від краю до краю, переїхав половину землі, малював всюди, де тільки хотіли слухати, хрестну дорогу свого народу, ходив від кабінету до кабінету, від міністра до міністра, від президента до президента, представляв, просив, закликав, щоб його народу не засуджували на смерть; давав публичні відчити, якими інформував суспільства ріжних країв про злочин антанти, що кинула наш нарід в кігті польської деспотії, жебрав всюди милостині для своїх сиріт по борцях за визволенне рідної країни, хорував, тричі (в Буенос Айрес, в Шікаго і в Римі) смерть заглядала йому в очі — а він не піддавався сумнівам, не кидав працювати, і щойно коли покищо наш нарід скували і зробили з нього жир лядським гиенам, порішив вернутися до Львова.

Вертався, знаючи, що зустріне на вступі до цієї лядської Содоми, збудованої руками «цивілізації» світа, гострі зуби гіен, які вже від трьох років вили, жадні жертви Мученика. Знав це, як знав Христос, що на Оливній Горі жде його поцілунок Юди, і ще між нами в Парані будучи, говорив про неминучість цього. Одначе поїхав, бо бачив, що його відсутністю його стадо zagrożене. Поїхав прямо з Риму, від Папи, отримавши за посередництвом Ватикану запевненне лядських гіен, що може вертатися спокійно, і дозвіл на поворот. Поїхав, бо лядські перфідні ксьондзи дорікали йому, що через його відсутність наше духовенство сходить

у свою гордість, — в руках інквізиторів „католицької“ держави, яка зачала своє існування президентурою Каковського, архієпископа Варшави і тепер кардинала Іх Святости! Чи не глум доли? Чи не плюєння в лице цілому католицизмови?

Коли цей злочин робила православно Росія, можна було ще зрозуміти. Та яке вирозумінне найти для того самого злочину з боку „католицької“ Польщі, котра має аж двох своїх кардиналів, має конкордат з Римом і амбасаду при Ватикані, та папську нунціятуру у Варшаві? Цего не в силі зрозуміти ніякий католик світа!

І ніхто інший, тільки духовні лядські інквізитори віддали хорого Апостола в руки збірив з чортячими рогатими шапками. Вони в соймі устами своїх провідників-біскупів накликували Польщу, щоб Митрополита поставила під їх інквізиторський суд; вони тут в Парані юдили бразилійський уряд в часі побуту Митрополита проти нього, інсинууючи йому працю на шкоду Бразилії, вони — лядські ксьондзи — є тими Іскаріютами, що апостолови католицизму дали поцілунок нікчемної зради і видали його варшавським посіпакам і Пилатам. І це мимусимо добре зятямити!

Недавно кардинал Мерсіє голосив святу війну большевицькій православної Росії за розстрілянне польського ксьондза Будкевича і арештованне єпископа Цепляка, а Ляхи зробили з тих двох ксьондзів найбільших мучеників, яких католицька церква має. Побачимо-ж, що скаже кард. Мерсіє на злочин „католицької“ Польщі над найповажнішим католицьким єрархом, і які консеквенції витягне він з цього злочину. І побачимо як далеко сягає західно-європейське фарисейство, одягнуте в пурпур бельгійських і ляцьких „стовпів“ церкви.

Бо не треба забувати, що якраз під сю пору лядський уряд має в руках кліка ксьондзівська враз з свинопасом Вітосом.

Ще один доказ злочину варшавського диктату, ще одно плюєння в лице цивілізації, яка злог-

ра надто тверда, коли цілі віки лядського канчука не навчили нас нічого. Може цей останній удар канчука протверезить лівівських угодовців. Бо воістину міра злочинів розпутаного лядського тура переходить всі можливі границі.

Соромно впав престіл російського деспота і його вязень з триумфом ступав по руїнах цього престолу — дїждемось ще моменту, що вязень лядських біскупів і кардиналів ступатиме подібно по руїнах лядської Содоми.

ЛЕЙЛЬОН!

Заходом Філії Українського Союзу в Прудентополі з метою сплачення довгу Народнього Дому відбудеться В НЕДІЛЮ ДНЯ 16 ВЕРЕСНЯ

ВЕЛИКИЙ ЛЕЙЛОН

получений з шураскою, фантовою льотерією і др. — на котрий отсею дорогою усіх Шан. Земляків запрошується.

На забаві гратиме мунісіпальна музика.

Виділ філії має надію, що Вл. Земляки, а головно члени сего Товариства радо причиняться до збогачення сього фестину з тим, що зложать щедро свої датки на лейлон і фантову льотерію.

Фанти можна складати у Нар. Домі, або на руки вибраних Виділом колекторів.

Виділ Т-ва „Україна“ (філії У. С.) в Прудентополі.

Чи так і там було?

Росповідает англійський учений і подорожжучий по Африці Лівінгстон, що він ніяк не міг призвичаїтись до безпричинного сміху негрів... Ось ідуть за ним негри, несуть його річи і нараз стали, регочуться.. Що сталося? Повертає Лівінгстон голову і бачить, що оден з негрів зачепив ідуц. галяку. Галяка загойдалася. І всі негри стали дивитись, як галяка гойдається, і їм безмірно смішно; аж за животи тримаються та

сміються! Інчим разом зацвірінькає пташок, упаде листок з дерева, усе це є рич, котрі доводить веселого негра до сучорог: так він щиро сміється.

Оле то є безвинний сміх, котрий нікому і ніякої шкоди не робить. Буває страшний сміх... Он розповідають, що великі «реформатори» — большевики стигали живій людині з руки шкуру.. Це називалося дати вязневі рукавички.. І коли така людина стояла чи лежала перед катами, стикаючи кровію, вони щиро й безжурно сміялись! Але від того сміху людині мороз поза шкуру йшов! Це є сміх звіра в людській особі..

Буває ще сміх тупости.. Іде кілька людей; один спіткнувся й упав. Ха! ха! ха! — регочеться решта.. Чого? що є сміливого, коли людина впав?..

Недавно довелось мені бути присутнім при таких сміху тупости і небіжества..

Невтомні січовики Личак і Сисак задумали виставити на Маллет «Вінок на могилу Тараса». П. Наталія Мартиненць ввучила з дітьми, можна сказати досконало, все, чого вимагала постанова тої дитячої штуки.. Діти плели вінок на могилу Тараса і співали та деклямували, як того вимагала песа. Вся перше половина сцени пройшла в таких дитячих розмовах, котрі, здається, моглиб камінь колиб він був привезений з України, розворушити.

І здавалося, що публіка порозуміла той дух, котрим була навінна та невинна дитяча деклямація..

Аж ось приходить перерва і по ній другий акт. На сцені могила, покрити зеленим мохом; за могилою високий хрест.. Долом зелено, а чим вище — тягнеться до гори синє небо. Ті, що уміли за Україну кров свою проливати, уміли і красу її відчутти: На маленькій сцені січовики умудрилися і могилу показати і краєвид України змалювати.

Приходять діти з великим вінком. Балакають, співають, пнуться до хреста щоб поетовій пам'яті честь зробити — вінок повісити.. Деклямують далі і світять свічки; стають на коліна, моляться за Україну..

Погасає світло на сцені, видно тільки сцену, освітлену світлом свічок і в молитвенній поставі клачучі діти.

Коли скінчилося представлення, я питав одного, другого, як молодь ставиться до забав, до таких деклямацій, до вистав. І почув такі цікаві річі: між молоддю є такі майстри, що під дверима ждуть, поки почнуться танці; Заплатять такий самий вступ, але пильнують, щоб не бути на представленню!..

І мимохіть воскресає в пам'яті Галичина: Чи й там так було, що де треба було плакати чи молитись, а публіка реготалась! І кілько треба було літ, щоб виховати з такого сирого матеріалу націю? І кілько таких Личаків та Сисаків посивіли завчасу, поки привчили публіку не ховатись поза буглами, поки кінчилось представлення, а пичнуться танці.

Пригадуються описи одного німецького місіонера з Африки. Він хрестив негрів, учив їх грамоти, катехизму і потратив на ту роботу 15 літ. А коли повертав по своїй місіонарській діяльності назад до Німеччини, то зібрав своїх духовних дітей і запитав. «Добре памятаєте, чому я вас учив?» «Памятаємо!» крикнули негри хором, «Ну, то скажіть мені, на що Бог сотворив людей, а вас особисто?» «Про других не знаємо, — відповіли негри, а нас сотворив: їсти, спати й танцювати!»

Дивним дивом та негерська «фільозофія» і практична програма перекинулася до Бразилії і приціпилася українській молоді!

Учасник.

Ви ще не вписані на листу тих, що платять **НАРОДНИЙ ПОДАТОК?**

І Ви ходите поміж нами і вдаєте з себе Українця? — Ганьба Вам!

Податок на „Фонд негайної допомоги“

Оподаткували себе далі:

134. п. Семен Павлів з Япо — Кастро на 1\$ місячно (зложив за піврік 6\$) і на ту саму квоту кличе: п.п. Івана Поліщука з Япо, Августина Багрія з Круз Машадо; а на 500 рс. місячно п. Миколу Данилюка з Япо.

1 рік) і кличе на таку-ж суму: п.п. Анну Соломон з Інсп. Карвальо, Марію Грицишин з Іваїв і Марію Губчак з Прудент.

142. п. Володимир Козакевич з Іраті м. на 18\$ річно (заплатив 18\$ за цілий рік) і кличе на таку суму: п.п. Котового, Олексу Галицького, Матвія Кульчицького і Сильвестра Доняка — усіх з Іраті.

143. п. Стефан Барчишин з Марешаль Маллет на 1\$ міс. і кличе на таку суму: п.п. Михайла Козлінського і Василя Грушку з М. Маллет та Михайла Мойсу з Порто Уніов.

144. п. Андрій Михальчишин з лінії Гварануава на 500 рс. місячно (зложив 6\$ за цілий рік) і кличе на таку суму п.п. Теодора Ратушного і Івана Корчового з Вісенте Машадо.

Народний податок

зложили далі:

з Япо—Кастро: п.п. Семен Павлів 6\$ — за 6 м.; Григорій Поліщук 6\$ — за 1 рік; Василь Поліщук 6\$ — за 1 рік; Дмитро Любачевський 10\$ — одноразово; Василь Павлів 5\$ — одноразово; з Прудентополя: Стефан Бринь 1\$200 — за 4 міс.; Микола Кінаш 12\$ — за 1 рік; Василь Проць 12\$ — за 6 міс.; Юстина Кедик 2\$400 — за 1 рік; Василь Войціх 2\$ — за 4 міс.; Андрій Михальчишин 6\$ — за 4 міс.; Володимир Козакевич з Іраті 18\$ — за 1 рік. З попередньою сумою 976\$100 — разом: 1.050\$700.

На будову Студенського Дому у Відні,

зложив п. Дмитро Ярема з Прудентополя 10\$000. Разом з попередньою сумою зложено усього 156\$500.

Ви ще не читали книжки П. Карманського „ЗА ЧЕСТЬ І ВОЛЮ“? Якщо Ви хочете скріпити духа, добути віру в нашу будуччину, почувти себе дійсним Українцем — Ви повинні сю книжку як найскорше дістати в руки і вчитуватися в неї в кожній вільній від праці хвили.

Дописи.

Збори Філії Укр. Союзу в Іваї.

Дня 5. серпня ц. р. відбулися збори Філії У. С. в Іваї, на яких члени впривнали свою залегність місячних вкла-

пати до деклярацій акцій, на згадану «Укр. Торговельну Спілку в Іваї.

Г. К.

“Концесії за угоду“.

На днях кураторія львівського шкільного округу видала заборону уживати по школах назви «український» і «Українець», і приказала учителям уживати назву «Русин» і «русский». (Гр. Гол. з 9. червня.)

А польська преса, яка ще недавно, бачучи перед собою державницький український фронт, кричала про «українську небезпеку», тепер (пр. краківський «Czas») по «Народнім Зізді» пише вже про «malorusk-y spraw-y».

Очевидно, що ся блазеньська провокація Поляків, яка добирається вже навіть до назви нашого народу, має на меті заокруглити «автономію», в якій так багато користи побачило 600 учасників Народнього Зізду ще й перехрещенням нашого народу — на панщизняний лад. І так по польським примхам на захід від Збруча мають від тепер лишитися «автономні Русини», у Варшаві на Алеї Руж «prawdziwi Ukraińci» головного отамана Петлюри, а на схід від Збруча «bolszewicka banda». Крають нас, як Готентотам змінюють національне ім'я, до печінок добираються, а в нас є люде, що агітують за польською автономією.

І що на се ославлена тактика й педагогія політиків з львівського «Діла»?

Друга концесія за «lojalność obywateli narodowości ruskiej» — се польованне на український університет у Львові. Від двох тижнів цілі зграї польських поліціантів вганяють по українських інституціях, з яких відбуваються університетські виклади. Поліціанти забирають у студентів їхні записки, конфіскують у професорів наукові прилади, щоб тим способом перешкодити в науці. Недавно — пише «Гром. Голос» з 9. червня с. р. — засуджено студента Стеццуру на в'язницю за науку на університеті, а тепер засуджено квестора університету п. Василя Мудрого на 14. днів тюрми. Дім Тов. ім. Лисенка майже щодня витає рогатих польських гостей, які

за Україну...

Погасає світло на селі, видно тільки сцену, освітлену світлом свічок і в молитвенній поставі клучучі діти.

Невидимим духом гасяться свічки і сцену освітлює червоне полум'я, стугонить щось під землею і з гроба підводиться Тарас. Поморщене чоло, опущені в дівуса... Тиша... І нараз — ги-ги-ги! ха-ха-ха! Серед одної частин публіки регіт! Тарас благословить молячіся діти. І то смішно мусить бути! Чую, як краса сорому покриває мое обличчя.. Які ми дві! Хто посмів сміятися в таку урочисту хвилину? Оглядаюся і бачу моїх добрих знайомих з повагою і сумом на обличчях. А хто ж сміється! А це молоді! Це ті, що їх виховала чужа вулиця і чужий вплив; це ті, для котрих Україна, Шевченко, рідна мова, рідний край — це пусті слова. Словом сміялись ті, що виростили на чужині й без школи! Радуйтеся батьки!

П. Височанський.

Суверен західніх українських земель.

(Продовженне).

Всі три кати, які творили після власної химери нових держав, дріжжали в страху перед новою появою, перед новим велетнем, який нищив магнатів і великі капіталістичні трести, який запер свої скарби перед рабунком чужих капіталів. Усі вони клали засуви і стрілецькі рови перед грізною для себе революцією, яка жевріла на Сході. І також з тим наміром створили вони Польщу. Польща мала з одного боку бути вічно тим жандармом, що пильнувавби Германців, а з другого боку охоронним ланцюгом проти революції Сходу. І тому, як сам версальський мир, мир створений жадобними пімсти антантськими побідниками, є проклоном на устах усіх націй світа, є джерелом економічного й національного гнету, є огнищем тяжких, нових воєн, так і Польща, створена тим версальським клеймом, стратила відразу всі симпатії європейських мас, стала є новим державним твором найбільш зневаженим європейськими націями, покровеним й пошматованим версальським і Сен-жерменським миром. І як ті диктати антанти, яким скорше чи пізніше грозить смерть, так і існування шляхотської Польщі, як плід версальського договору, викликає у всіх великий знак, знак запитання.

Існування так створеної Польщі на довгі літа є неможливе. Диктат побідних держав склав відразу всю структуру польської держави. Нова польська держава

стала такою, як була давніше, — державою, в якій ухопили керму великі магнати при допомозі дрібної буржуазії і бюрократії спродукованої переважно за часів старої Австрії. Польща стала знова зняряддям імперіялістичних затіїв французьких і англійських капіталів.

135. п. Григорій Поліщук з Япо на 500 рс. місячно (зложив за рік 6\$) і кличе на ту саму суму: п.п. Петра Багрія і Кипріяна Феदिшина з Япо,

136. п. Василь Поліщук з Япо на 500 рс. місячно (зложив за рік 6\$) і кличе на таку суму п. Йосафата Данилюка з Япо,

137. п. Дмитро Любачевський з Япо одноразово зложив 10\$.

138. п. Василь Павлів з Япо одноразово зложив 5\$.

139. п. Микола Кінаш з Конзуль Поль на 1\$ місячно (зложив 12\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Михайла Мамчура, Никиту Басістого і Володимира Почапського — усіх з Конзуль Поль,

140. п. Василь Проць з Бара Гранде на 2\$ місячно (зложив 12\$ за 6 міс.) і кличе на таку-ж суму: п.п. Тараса Куляка з Вісенте Машадо, Івана Сосницького з Бара Гранде і Михайла Барана з Ріс Прето,

151. п-на Юстина Кедик з Кандідо де Абреу на 200 рс. міс. (зложила 2\$400 за

стала такою, як була давніше, — державою, в якій ухопили керму великі магнати при допомозі дрібної буржуазії і бюрократії спродукованої переважно за часів старої Австрії. Польща стала знова зняряддям імперіялістичних затіїв французьких і англійських капіталів.

Внутрішні відносини Польщі між польським населенням вимагалиб сконсолідування і великої внутрішньої праці для вирівнання суперечностей, що витворилися помалу за ціле століття під трьома чужими заборами в лоні самого польського ядра. До сконсолідування тих відносин не прийшло, навпаки між самими польськими партіями, роздробленими й розбитими, панує така ненависть, що вони стоять одна проти другої з револьверами в руці і, не маючи навіть великих засадничих ріжниць у поглядах, стріляють одна одну і жорстоко винищують. З кулі самих польських партій впав вибраний соймом президент держави — Нарутович, а погроми Жидів є на порядку дня. Коли ще зважимо, що до ново-вибраного сойму увійшла велика кількість послів від національних меншостей, яких метою не є скріплення польської державності, то побачимо, що версальський договір створив у Польщі Балкан, який у радше розвалить, ніж сконсолідує.

Антантські переможці дали Польщі, не зважаючи на її внутрішню несконсолідованість, версальським договором пожертви і стратити 2 1/2 мільйонів Німців.

Захоплена тим данайським даром Польща здобула для себе через свого „героя“ Желіговського ще землі Литовців, Білорусів, а далі через армію Галера — українські землі Сх. Галичини.

Збори Філії Укр. Союзу в Іваї.

Дня 5. еерня ц. р. відбулися збори Філії У. С. в Іваї, на яких члени вирішили свою залеглість місячних вкладок та податок «негайної допомоги краєви».

Крім цього порушено також справу Акційної Укр. Торговельної Спільки в Іваї, а іменно: злуки чотирьох укр. склепів в одну акційну спілку, до якої можуть приступати усі Українці. Одна акція виносити-ме 100\$000, однак акціонер може закупити більше акцій, бо це вийде на його користь. Чим більше акціонер вложити акцій, тим більше буде мати користи з свого капіталу, бо з кінцем адміністраційного року, буде мати більшу дивіденду. Про це пізніше напишеться в «Праці» більше а тимчасом взивається усіх до злуки, єдності, та щоб користати з нагоди та приготувлятися з акціями, бо на слідуєчих зборах, які відбудуться дня 21. вересня, будемо присту-

А Пілсудський, захочений французькими і англійськими побідниками, виправляє навіть на Київ, щоб чим скорше сягти по лаври Боласлава Хороброго та відбудувати історичну польську державу Ягайлонів. Так осліплюючо ділали антантські протектори; вони булиб радо дивилися на те, як Пілсудський робить святковий візд не тільки в брами золотого Києва, але булиб раділи його тріюмфальному віздові й у саму Москву.

Такий легкодушний крок Пілсудського пімстився скоро. Шляхотська Польща була zagrożена в підставах свого існування, але для упоєної шляхотської Польщі не була це ніяка наука, вона зажадала від своїх протекторів, — як сплати векся за подавлення і здержання походу революції, — затвердження рижської лінії і 14. березня 1922 р. держави антанти сповнили її бажання. Польща стала є тим чином великою державою, але не чисто польською, бо на 30,000,000 мешканців має 16,000,000 Поляків, 7,210,000 Українців, 2,500,000 Німців, 3,000,000 Жидів і 500,000 Татарів, Румунів, Словаків і Кашубів. В тій отже великій польській державі Поляки мають своєю населення мало-що понад 50 відсотків.

Для пацифікації і для держання в карбах тих чужих націй, прилучених насильно до шляхотської Польщі, мусить Польща у внутрі своїй державі удержувати величезні маси в'їська й великий адміністративний апарат. Але антанта за свою опіку вимагає від Польщі: ще й удержання великої армії не тільки для внутрішньої пацифікації, але також щоб вона була готова кожної хвилини ударити на непослушну Германію і ставити

тети, а тепер засуджено квестора університету п. Василя Мудрого на 14. днів тюрми. Дім Тов. ім. Лисенка майже що дня витає рогатих польських гостей, які завзялися знищити український університет. Очевидно, що се польське насильство над українською наукою задивує культурний світ і цікаве тільки, як будуть Поляки оборонявати се нечуване варварство. Хоч чужі говорять уже нам: «таж ви погодилися з Польщею!» Чи тактики і педагогія з «Діла» і тих 600 «одушевлених» членів «Народнього Візду» розуміють се питання, обкипіле кровю?

Україці Бразилії! Зголошуйте, поки час, Ваших синів до нашої середньої школи, яка буде єдиною і справді дійсною школою, з якої вийде наша бразилійська інтелігенція, а яка рівночасно буде найдешевшою школою цього типу в Бразилії.

чоло вічно загрожуючій революції зі Сходу.

Шляхотська Польща взяла на себе велике завдання, яке ясно, що перевищає її сили.

Із свого, побудженого антантою апетиту, живе в постійній незгоді з сусідами, з Литовцями, Германією і Чехословаччиною і має явну мету ворогувати й з радянськими республіками. Фош, який недавно відвідував Польщу, підбадьорив її, що вона мусить піднести свій воєнний стан до 50 дивізій. Такий стан може вона легко — як казав Фош — створити, бож гарматним мясом на війну можуть тепер бути не тільки Поляки, але й Українці, Жиди і мішанини інших народів. Польща, як васаль Франції, має творити один воєнний обоз для інтересів великого французького капіталу, бо французький капітал і його слуги, Поанкаре і Фош, віддали Польщі такі великі великі території з тої причини, щоб створити з неї терен експлоатації багатств, і рабункової експансії. Поки остаточно признано Польщі антантою границі рижського договору, забезпечились французькі капіталістичні трести достаточо в посіданих всіх багатств, які знаходяться на території Польщі. Цілі вуглеві багатства на Шлеску заповнили собі для експлоатації французькі капіталістичні фірми, по вуглеві багатства в Рур пішов Поанкаре, держачи в резерві ужиття польських армій.

(Далі буде).

Пригадується філіям У. С. в Бразилії про висилку звітів про їх діяльність, щоб зібрати матеріали до календаря, який вже друкується.

Велике опозиційне віче у Варшаві.

Урядова польська телсгр. агенція ПАТ або цілком промовчує усі виступи проти теперішнього уряду Вітос — Гломбінські або подає їх у тенденційному скороченому так, що ми можемо довідатися про розвиток подій у столиці Польщі в зв'язку з теперішніми настроями, тільки з варшавських газет. Так нар. читаємо у «Кур. Пор.» з 18 п. м., що «кожний день, що минає від часу перейняття влади новим урядом, приносить нові признаки, які свідчать про щораз ширші щілини в його підставах, наслідком грізних і лячних фактів та швидких змін у громадянських настроях». На доказ цього газета наводить перебіг великого віча з останньої неділі у Варшаві. Відкрив віче секретар Лімановські, який м. и. висловив сумнів, чи Польща не заплатить надто дорого за тимчасовий прихід до влади реакційних елементів, а саме у зв'язку з загиренням соціальних реформ та з утиском чужонаціональних «кресів», «що може стати поразкою і загибеллю» Польщі. З пізніших промовців Слівинські кликав Поляків стояти на сторожі демократизму: Голувко (ПНС.) нагадав поради Дмовського Вітету, як усмиряти польських робітників і далі перейшов до тих «реформ», які замірились заводити теперішні володарі в ім'я інтересів поміщцтва і спекуляції: скасування закону про охорону мешканців, зменшення для лідичів ґрунтового податку, інфляція паперових марок і и. — Майор Костялковські просто заявив, що «пора зірвати з бездіяльності, яка пливе з турботи за державу (?), треба зібратися і не допустити до дальшого насилування прав народу, хочби це мало викликати громадянську війну». Посол Медзінські казав про сучасні «трагічні хвилини» для Польщі, в якій на його думку, прийшла до влади та частина польського народу, яка складається з «уроджених невільників, що кланяються і жебрають ласки та відкидають як божевілля кожен живий думку і кожний поклик до боротьби за права народу чи людини». — Посол Яворекі вказував, що теперішня небезпека для Польщі не стала меншою, ніж була раніше. Польща є втиснена

братня душа, яка має лиш одну ціль — Самостійну Українську Державу.

Як перевести нашу організацію?

Відповідь коротка і ясна. Треба сотворити стрілецьку сотню, яка об'єднуватиме всіх українських стрільців, де вони не жили, у Злучених Державах, Канаді, Бразилії, Аргентині.

Коли число стрільців збільшиться, організацію поширити й переорганізувати. Вибір відділу може відбуватися письменно, бо скликати зїзд неможливо з огляду на розпорощення стрільців по всій Америці. В Нью Йорку мавби отворитися негайно стрілецький Комітет, бо там під теперішню хвилю перебуває найбільше стрільців.

У краю йде організація всіх творчих сил в один фронт, а ми перебуваючі тут в Америці поможім се перевести тут.

Пам'ятаймо, що присяга, зложена нашими стрільцями в Європі, обов'язує і нас в Америці».

Як там тепер в Галичині? До «Українського Прапора» пишуть з Галичини:

У нас, на Поділю, завважається якийсь дивний рух польського війська. На днях приїхало під Чортків кільканайцять потягів Червоного Хреста, та кажуть, що в сих потягах привезено не санітарний матеріал, тільки зброю і муніцію. Рівночасно наїхало на Поділле дуже багато польського війська. Поляки держать усе в дуже великій тайні. Поява численних відділів польського війська стрівожила наше населення.

В поінформованих польських кругах загальною почесною приїзд румунської королівської пари до Варшави тим, що Румунія за ціну тісного мілітарного союзу з Польщею домагається від останньої галицького Покуття, а саме повітів: заліщицького свитинського, Кутів, Косова й Коломиї. Побут румунського короля мав переконати Польщу, що така жертва з її боку оплатиться Польщі. Румунські офіцери вже їздили по Покутті, оглядаючи терен своєї майбутньої окупації... Торгують нами як худобою.

А тепер дещо про наше внутрішнє положення. Парижське рішення — нікуди правди діти — вплинуло дуже пригнобляючо на наше громадянство. Та ще більше затривожила нас політика львівського пентру. Провінція надіялася, що

має бути проголошена незалежність Баварії.

ФРАНЦІЯ. Політика Пуанкаре починає тратити ґрунт під ногами. Французька преса добачує всю небезпеку, до якої жене Францію Пуанкаре, а «Humanité» пише без обиняків: «Чи французький пролетаріат не зуміє в інтересі Франції і Європи зробити те, що спонукало, Куна до димсії?» Здається, панованне Пуанкаре, яке спричинило світові стільки горя, вже недовге.

АНГЛІЯ. На протязі одного тижня кількість безробітних в Англії побільшлася о 20.000 душ так, що тепер кількість безробітних вносить 1,212.000.

ІРЛАНДІЯ. З Ірландії виїхали відпоручники цієї країни до Женеви, щоб узяти участь в нарадах Ліги Народів.

ІТАЛІЯ. Італійську комісію, що з рани Ліги Народів мала визначити границю між Альбанією і Грецією, банда Греків вимордувала. (Ось якою повагою може почванитися комедіантська Ліга Народів!) Італійський уряд зажадав від Греції сатисфакції. Греки крутять.

РОСІЯ. Шеф північно-американської місії до Росії констатує, що Росія вже надорозі повної відбудови, перемігши комунізм. — Російський уряд робить старання, щоб здержати вибух революції в Німеччині, бо по трупі Німеччини Європа кинулася б на Росію.

ІСПАНІЯ. 600 жовнірів іспанських, які в Малаґа мали всідати на парохід на війну в Мароко, збунтувалися вбиваючи одного офіцера, що хотів їх зневолити до всідання. Вивязалася битва і коли кількох жовнірів згнуло, збунтованих вдалося заладувати на парохід.

КАНАДА. Збори пшениці цього року ладуть 382.514.000 бушлів. з чого 357.295.000 бушлів призначається на вивіз.

ТУРЕЧЧИНА. Англійські війська почали вибиратися з Царгороду.

ПОЛЬЩА. Поїзд, що їхав з Варшави до Відня виколівся і при тому згнуло 50 подорожуючих, а приблизно 100 віднесло рани.

— Північно-американський адмірал Андрюс, що приїхав на кружівнику «Пітсбург», має відвідати Варшаву. (Ще один гість, котрий побільшить вартість польської марки...)

С. Савицький.

Плач України.

Присвячую Петру Карманському в пам'ять 25-літнього юбілея письменничої діяльності.*)

Плаче мати Україна,
Наша рідна мати,
Що закута у кайдани
І не може встати.

Рідні діти, мов не діти,
А діти в кайданах.
Ліпші діти, як ті квіти,
У тюрмі завянуть.

Де ж ви, хлопці запорожці,
Сяни України?
Встаньте мати визволяти,
Встаньте із могили!

Встань же, славний Сагайдачний,
Погулай по морю;
Може знайдеш в синіх хвлях
Загублену долю.

Ой, Богдане, мій Богдане,
Преславний возаче!
Спиш ти міцно у могилі,
А я в тюрмі плачу.

При тобі я волю мала,
Світову пошану.
А тепер в тюрму попала,
Та ще й у кайдани...

Встань же, славний Дорошенко,
Встаньте всі гетьмани!
Ідіть мати визволяти,
Залічіть їй рани.

Чом же діти не кохають
Свою рідну мати!
Чом же військо не збирають
Мене ратувати?

Діти мої, рідні діти,
Коли ж це вже буде,
Що прийдете ви до мене,
З кайданів розкути?

Тяжко жити у неволі,
Сльози проливати!
Так ідіть же визволяти
Свою рідну мати.

Та й на кобзі не заграють
Про мою недолю.
Синь Тарас... Франка немає...
Лиш вітер в полі

Заспіває буйну пісню,
Про давню волю.
Заспіває, та й заплаче
Про мою недолю. —

Знову вітер завиває,
Дме з за океану...
Що це?... звуки... кобза грає...
Про мене співають...

Боже, Боже, рідні звуки!
Клич: «За Честь і Волю!»...
Чи ж мої скінчатся муки?
Чи ж підуть до бою?

(Зав'язується тіць Тараса Шевченка)

Т Шевченко: Чую мати, чую мила,

війшу думку і кожний поклик до боротьби за права народу чи людини». — Посол Яворскі вказував, що теперішня небезпека для Польщі не стала меншою, ніж була раніше, Польща є втиснена клином поміж могуті великодержави, які тимчасово втрапили силу.

Всі промовці кликали «до боротьби з корупцією і ехидою. Принята резолюція стверджує, що теперішній уряд Польщі є «найбільшою небезпекою, для демократії і конституції» і що тому треба вести «невмолиму боротьбу з чинниками реакції і митарства».

УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Наша армія на еміграції в Америці організується. «Січові Вісти» ч. 7, з дня 15. травня 1923 р. у своїй передовиці містять заклик до молодих і старших наших заморських виселенців в Америці до згуртування у Січове Товариство, щоб тим чином сотворити сильну 100-тисячну організацію, якої кличем має бути: держава або смерть!

У «Дніпрі» ч. 9, з дня 26. травня 1923 р. читаємо також цікавий заклик стрільця У.Г.А., в якому сказано між иншим:

«Невідрадна доля кинула нас за океан, та праця наша не скінчилась і не скінчиться так довго, доки не здобудемо самостійної Української Держави. Тому, перебуваючи тут на землі Вашингтона, ми повинні використати нагоду і всіми силами помагати старому краєви, доки він не візьме нас знова стати в ряди наших полків продовжувати зацате діло. Праця наша мусить бути організована, а те місце, де перебуватиме хоч один український стрілець, має стати твердиною, де не буде місця для пройдисвітів, черобів і хрунів.

Яка праця jede тут в Америці?

В першу чергу нашим завданням буде поширити тут ідеї, за які боролась наша Армія, удержувати далі з нею тісний зв'язок, нести поміч нашим інвалідам, та тут на місці виховувати запас для нашої Армії. Ми мусимо скріпити організацію Січову, внести в неї нові ключі і працю. Треба готуватись, щоб нові події не заскочили нас знова несприятелі. Покажемо Американській Українській Суспільності, що Українська Армія се одна

А тепер дещо про наше внутрішнє положення. Парижське рішення — нікуди правди діти — вплинуло дуже пригнобляючо на наше громадянство. Та ще більше затрівожила нас політика львівського центру. Провінція надіялася, що в нещастю ще кріпше затисняться, наші народні ряди в одноцілім фронті, щоби дружніми силами боронити свого. А тимчасом усе пішло навпаки. Наслідком того повстало взаємне недовіре, підозріння... Темні духи, що недавно ще боялися показати своє справдішнє лице, тепер піднесли голову й ширять зневіру. Та ми віримо, що се тільки переходове.

Симпатії села, бодай в наших околицях, є по Вашій стороні — по стороні дальшої активної оборони перед Польщею. К—н.

Зі світа.

НІМЕЧЧИНА. Німеччина є далі центром уваги цілого світа. В ній вариться будучність цілої Європи — вона має зломити тиранію зах. Європи, подерти постанови розбишацького версальського договору. — Держ. канцлер Штресеман представив перед кореспондентом «United Press» положення Німеччини в черних барвах, кажучи, що вона скорим кроком наближується до катастрофи.

В Моґунції, намагалися комуністи здобути мешканне бурмістра, та поліція розігнала їх. В Пляуен вдалося комуністам здобути ратушу, та пізніше поліція виперла їх з будинку. В Горішнім Шлеську банди грабують села, забираючи худобу і спалюючи збіжжя на полях. В краю панує велика мізерія, по містах склепи з живністю стоять порожні, бо всі припаси викуплені. На день курці дістають тільки 5 цигаретів. Нарід живиться грибами, при чому є багато затроєнь. В Порурю 500 осіб захоріло на дизентерію. Уряд заборонив банкам виплачувати чужою валютою. — Велике занепокоєння, якому вираз дає головню італійська преса, викликала подорож бувшого канцлера Вірта до Москви, а з другого боку подорож б. канцлера Куно до Англії. Італійська преса доbachує в цьому намір Німеччини оточити Францію і зробити її самітною, позбавивши союзників.

— З Парижа доносять, що 2. вересня

несло рани.

— Північно-американський адмірал Андрюс, що приїхав на кружівнику «Пітсбург», має відвідати Варшаву. (Ще один гість, котрий побільшить вартість польської марки...).

— Пара коней коштує в Польщі 50 мільйонів марок.

З Бразилії.

— Президент др. Артур Бернарлес заложив протест проти нового закону про натуралізацію.

— В Ріо Секітіноня найдено великі поклади золота. Вже заклалася компанія з метою добування золота.

— Товариство «Light» півало перед суд уряд Бразилії за те, що він не хоче платити за світло половини ціни в золоті по Нью-Йорському курсі. Уряд виграв процес.

— Бразилійський мільрейс сильно падає (оноді за 1 долара нотовано 11\$200) і в торговельнім світі запанував переполюх. Зв'язковий президент мав нараду з допитними олицями на тему, як запобігти цьому обнижжуванню бразил. гроша. Також у зв'язковому парламенті ідуть наради на сю тему.

— Все-ж таки в Німеччині мільрейс є ласим грошем, бо там появилася чимало підроблених бразилійських банкнотів.

— В С. Павльо почала виходити німецька тижнева газета на португальській мові «О Темпо», яка поклала собі за ціл інформувати Бразилійців про Німеччину і про політику Франції, і ціл затіснити взаємини між німецьким і бразилійським народом. Перше число газети дуже цікаве і стоїть цього, щоб і серед нашого загалу ся газета нашла поширення.

Вже друкується і небаком появиться в розпродажі КАЛЕНДАР «ПРАЦІ» на 1924 р. Сьогорічний Календар визначається добром інформаційного, навчаючого і літературного матеріалу і може вдоволити найбільш вибагливого читача.

Наклад з огляду на дорожнечу паперу і друкарського матеріалу невеликий і треба спішитися з замовленнями, щоб так, як в минулому році неодному не прийшлося лишитися без нього. Ціна Календаря з відомих причин буде виносити о одного мільрейса більше, як в попередніх роках.

Що це?... звуки... кобза грає... Про мене співають...

Боже, Боже, рідні звуки!
Клич: «За Честь і Волю!»...
Чи ж мої скінчатся муня?
Чи ж підуть до бою?

(З'являється гів Тараса Шевченка)

Т. Шевченко: Чую мати, чую мила,
Як ти тут ридаш,
Своїх вірних козаченьків
З могил виливаєш.

Україна: Це ти, любий мій синочку,
Мій коханий сину?!
Ой, як тяжко мені жити!
Я скоро загину...

Тут кати мене мордують,
Кожду ніч приходять.
Безсердечно так лютують
І в могилу зводять.

Я кричу їм: дайте Волю!
Ви ж свободні люди!
За що ж мене закували
У залізні путі?

Чив же я так провевилась,
Що сиджу в неволі?
Чи коли я вам благала
У Бога недола?!

Т. Шевченко. Не журися моя любя,
Моя рідна мати:
Ще повстануть Козаченьки
Тебе визволяти.

Вже проснулись твої діти,
Стали козаками,
Хоч лягали вчора спати
Старими бабами.

Чуєш гуркіт там на волі?
Там вже виступають;
Ідуть з піснею до бою,
З піснею вмирають.

Встане правда, встане й воля,
І ти встанеш Мати!
Ще й вернеться твоя доля,
Будеш панувати!

*) 25-літте письменничої діяльності П. Карманського випадає аж в липні 1924. Автор помилився. — Ред.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подається до загального відома, всім нашим громадянам, що гурток аматорський в Марешаль Маллет, відиграє дня 2. вересня, сценічну виставу п. з. «Пошились в дурні».

Вистава відбудеться в домі Т-ва ім. Т. Шевченка. Рівночасно проситься о прибуттє всіх, хто живе недалеко цього місточка, або кому позвляють його услівя.

По виставі, забаві з танцями.
Початок о 7 год. вечером.

Управа.

На маргінесі.

Наше бразилійське козацтво. На славій Бару Гранде оноді сгалася дурничка. Звичайна дурничка: Щенан Клячек гербу Вирвідомб зарізав раба Божого Семка Резніка. Зарізав його як кабана, вбивши вперед, серед білого дня у венді, що по береги була набита нашим хоробрим козацтвом, котре немов на виставі всіма придивлялося, як один польський заволока бив і різав на смерть їх компадра Українця.

Но мало налякався б'дний «Люд» на наше бразилійське «гайдамацтво», що воно мовляв Полякам не дає жити в Бразилії, бе їх, катує, вбиває.

Ех, коби цей «Люд» хоча в сотній частині говорив правду! На жаль... Ось і маєте зразок! В Прудентополі, на його лінії, в сім Прудентополі, що так гордо тримає берло найбільшої української оселі з 12.000 Українців, де тільки як білі миші замоталися польські обірванці, в цьому Прудентополі, на очах цілої громади Українців, один Ляшок різке Українця і братія дивиться спокійно, як на представленню, з життя авантур бугрів — і вусом не моргне. І ми дивуємося, що Поляки мають державу, а ми ні, і вішаємо наших провідників, що вони не могли збудувати свого державного життя, що Лях вимурдовує недобитків свідоміших синів нашого народу!

Тут на вільній землі, де Лях має те саме право, що Українець, де сили в обох однакові, в околиці, де Ляхів в троє або в четверо менше, ніж Українців, тут різке Лях Українця на очах цілої громади — і ніхто ні чичирє!

Чому? Бо ми не є нарід, а череда, бо ми «без цуття, без чести і поваги», як писав Куліш, бо ми хлібогризи без душі, без думки, без волі, без цілі — ми матеріял на пахолків і рабів!

Другий рік накликають до зорганізованя нашого життя, кличуть до гурту до творення сили і фронту проти напасника — а наслідок цього такий, що громада ще більше розбилася, що кожда оселя стала горном, в якому вариться ворожнеча, кирина, ненависть, де всякі зазива викпивається, все обильовується, вводиться до недотесного жарту — де кінчається не те життя громади, але вже

Навіть фотографію (здається) самого «Львуфа», рибальського човна з передпопними вітрилами. І дивлячися на сю фотографію, ми аж тепер можемо зрозуміти, щому цей «Львуф» їхав з Гданська до Паранагви аж чотири місяці, кілька разів на морі загублюючися, чому врешті цьому «Львуфови» — як пише «Газета Польска в Бразилії» — ніхто не хотів дати свого товару на перевіз і він мусів, щоб не їхати порожнім, накупити цементу, якого голови польських редакторів так дуже потребують. Тепер нам все ясно... О, нема то на світі, як польська фльота! Не дармо Полякам відбирає сон думка, що Черне Море не колише на своїх голубих хвилях польських трансатлантиків в роді «Львуфа».

Які там гаразди в тій Польщі! «Люд» (йому часами як сій малій дитині вирветься слово неприємної правди) пише, що в Польщі є зареєстрованих вже 8000 охочих на виїзд до Америки, по більший части таких, що злакомилися на польську «вольносць» і «перед двома роками вернулись з Америки». — Чи треба поясненень до признання «Людю»?

Ще про польське «рицетство». Польським редакторам (не виключаючи редакторів з «Людю») сказав н. Фох і румунський король, що польські Мацьки і Антки становлять сьогодні поруч французької найліпшу армію в Європі. Скільки в цьому правди, говорить «Газета Львовська», а за нею «Люд», які пишуть, що провід советської російської армії зарядив сформованне двох полків з польських «рицетери» — дезертирів.

І що ви, добрі читачі, на це? — Цілі полки дезертирів і то з держави, що ще не дістала молочних зубів! Ну, ну, підождемо ще рік, а вся польська «рицетерска» армія опиниться в Росії. А тоді і столицю Польщі прийдеється до Бердичева перенести. Побачите...

Оголошення.

Вже вийшла з друку книжка П. Карманського

За честь і волю

збірник воєнних і боєвих поезій

УЖЕ прийшли замовлені Просвітною Секцією підручники шкільні і можна їх замовляти у Ред. «Праці» по ціні:

1. С. Черкасенко: Буквар — 1\$400 (вже вичерпаний).
2. А. Крушельницький: Друга Читанка — 2\$600
3. А. Крушельницький: Третя Читанка — 3\$500.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

В São João de Rio Claro є до спродання 70 алькейрів доброї землі під uprawу. Земля віддалена 10 клм. від міста Прудентополіс.

За інформаціями зголошуватися до полк. Івана Леха в Прудентополи.

Купуйте насінне!

Михайло Іванків одержав новий транспорт найлучшого АМЕРИКАНСЬКОГО НАСІННЯ, яке як раз вдається найкраще в нашій бразилійській підсоню і

Для перепродуючих 100 процент опусту. Приходіть і переконайтеся!
3 правдивим поважаннем Михайло Іванків

КРАВЕЦЬКА РОБИТНЯ «SÃO JOSÉ»

Володимира Кульчицького

В ПОНТА ГРОССА

Виконує всі роботи як найкраще з спеціальним узглядненнем системи «Talho elegante». Убрання після міри, як: військові уніформи, одяги колегіальні, спортові, ловецькі.
Для духовних: рясні, римські капі, нагортки, пояси, берети і др.
Пишіть на адресу:
WALDEMIRO KULCZYCKI. — Rua Pinheiro Machado, 66 (em frente do Colégio São Luiz). — Est. do Paraná — Ponta Grossa.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В КОЗАКЕВИЧА

Грошаді стала горном, в якому врились ворожнеча, криня, ненависть, де всякі зазиви викинується, все обплювується, зводиться до недотешного жарту — де кінчається не те життя громади, але вже і череди.

Найвищим нашим політичним авторитетом і дорадником є людське рило, що влізло між нас, щоб рити; ми на корито для цього рила працюємо, зносячи до нього все, що тільки потом своїм заробимо. Кілько нашого гроша, зложеного у людських вендарів у депозит, збогачує нашого запеклого ворога! Кілько цього гроша пропадає! Кілько нашого гроша пішло на польську «позичкен паністествовон»! І Лях платить нам за наше рабство і хрупіство тим, що юдить нас проти всяких змагань, щоб зробити з нас людей, розбиває нашу єдність, бе нас по «ланитах», а врешті ріже нас як баранів, на наших очах.

А дурноватий Ясь з «Люд» називає нас гайдамаками... Які ми гайдамаки? Ми навіть за гайдамацьку ганчірку не стоїмо!

Учасник Укр. Капелі Кошиці про Прудентополіс. В амер. «Свободі» ч. 167 п. Григ. Павловський, член Української Капелі проф. Кошиці в подорожніх записках з Нью Йорку до Буенос Айрес пише про Прудентополіс осьцо: «Місто Прудентополіс уявляє з себе український центр. Тут є деякі торговельні і освітні заклади, аматорський театр, тижневник «Праця» і т. п.»

Читаючи це, приходиться зітхнути і сказати: Коби!... Може все те буде — а позицо — за звійкою «Праці» немає нічого.

„Львуф“ славно пливе. Вже щось з чотири місяці пливе — і чудо, якого «свят і коруна польська не відзила» — допливає до Паранаги. Везе великі скарби — цемент для голів, що терять на розмягчення, в першу чергу для голів польських редакторів в Бразилії. Вже бють у всі польські весільні дзвони, вже збирають складки на прийатте польських «здобивцуф», які, як заповідала польська преса перед роками, спустять польську побідну фльоту на Ігвасу, що буде побіч Вісли другою польською рікою.

«Люд» (цей славний весельчак, що повинен займати на королівському дворі Вітоса місце давнього станчика) поміщує

Вже вийшла з друку книжка П. Карманського

За честь і волю

збірник воєнних і боєвих поезій

Книжка видана на прегарному папері, числить 100 сторін друку і коштує 2\$300 один примірник. Продавці отримують 10% комісового. Замовляти можна у автора в Прудентополіс.

Треба сподіватися, що ся перша українська книжка в Бразилії знайдеться в руках кожного уміючого читати українського патріота в Бразилії.

Позір України з кольонії Іраті

В околиці Пінью продається млин водний системи німецької, мурований дім на помешканне, 17 алькерів найлучшої землі під управу, 6 коров і віз з кінями, а врешті усі найліпші машини і знаряди господарські. Ціна дуже догідна, бо 120% низше давнього кошту, а причиною продажі є виїзд властителя з місцевости. Інтересовані можуть зголоситись в кольонії Іраті.

—34 Рудольф Рітскі.

Продається земля 20 алькерів, 12 кіль від Трес Баррас — в місцевости Тігре. Є забудованне, хата, є вода. На землі є герва і до садження відповідна земля.

Інтересовані найголосяться до п. Якова Брикайла в Гважувері.

НА ПРОДАЖ хата, шевський варстат, матеріал і обува. Хто хотів би закупити разом, є добрий опуст. Зголошуватись на адресу: Panteleão Malovski, Prudentópolis, rua Dr. Ozorio Guimaraes. 9

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На бувшій мілітарній кольонії Шопін, над Ігвасу, що віддалена від Гварануави на 21 милю, єсть до продажі великий, вже розмірений комплекс землі для наших поселенців, які знайдуть там своїх братів Українців, мешкаючих на Шопін вже 12 літ. Земля дуже добре надається на всі роди збіжа, є герва матте і кана. Зголошуватись до п. José Franquelim de Oliveira em Chopim, cor. Mangueirinha, via Guarapuava. 26—52

ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ ДІМ

Сильвестра Доняка

Всякі експедиції товарів, що переходять через Іраті, відбираю зі стації і пересилаю на місце призначення за умірковане винагородженє.

Сильвестер Доняк, Іраті.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСИДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір різнородної матерії, каземіри, пал, понші (плащі), готові убрання, капелюхи; знаряди рільничі і господарські, начинє кухонне і столове, товари споживчі, напитки краєві і заграничні, різнородні діточі забавки і проче, що тільки входить в обсяг купецтва.

КУПУЄ пшеницю, жито, ячмінь, кукурузу, фасолю, горох, герву-матте, шкіри, віск, масло, яйця і інші продукта кольоніяльні.

Wlademiro Kozakevitch

Iraty

Адреса тлгр.: «Kozak»

Paraná

BEBAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвасу — Куритиба)???

ПИВА
ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; **ТЕМНІ:** Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:
Атланта, Більц, Вода Столова, Женжі-бре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Мали, Помаранч, Содова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибиранє насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополіс в домі п. М. Козловського.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поручає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Esequinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITIBA — Caixa Postal 180